

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ในอดีตนั้นกิจกรรมพลศึกษาจะอยู่ในรูปแบบของการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่และการกินร่น เพื่อความอยู่รอดของชีวิต นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน โลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยตลอด ดังนั้น วัตถุประสงค์ของกิจกรรมพลศึกษาก็ได้เปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์โลก บางยุคบางสมัยกิจกรรมพลศึกษาอาจจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความแข็งแรงให้กับกองทัพ หรือบางยุคบางสมัยก็อาจจะมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสุขภาพและสมรรถภาพของประชาชนเพื่อให้มีชีวิตที่เป็นสุข ในปัจจุบันนี้กิจกรรมพลศึกษามีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อการมีชีวิตอยู่อย่างสุขสมบูรณ์ สาเหตุที่กิจกรรมพลศึกษาได้เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์มาเป็นเช่นนี้ก็เพราะผลเนื่องมาจากคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมพลศึกษานั้นเอง

ด้วยเหตุที่กิจกรรมพลศึกษา เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ วิชาพลศึกษาจึงได้เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งที่จะจัดขึ้นในโรงเรียน

บุชเชอร์ (Bucher 1975 : 64) ได้ให้คำจำกัดความของวิชาพลศึกษาว่า "วิชาพลศึกษาเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ โดยมิกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกสรรแล้วเป็นสื่อในการเรียนรู้"

วาร์กซ์ เพียร์ชอป (2512 : 10) ได้ให้ความหมายของวิชาพลศึกษาว่า "วิชาพลศึกษา คือ การศึกษาแขนงหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์และความหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอย่างอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ที่ตรงที่วิธีการและสื่อที่นำมาใช้ คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางการเรียน โดยให้

นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ"

นอกจากนี้ กอง วิสุทธารมณ (อ้างถึงใน อนันต์ เอียวเจริญ 2524 : 2) ให้ความสำคัญของพลศึกษาว่า "การพลศึกษาเป็นการศึกษาองค์หนึ่งอยู่ในองค์ 4 ของ การศึกษา ซึ่งได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา พลศึกษาเป็นกระบวนการ การศึกษาที่ก่อให้เกิดบูรณาการในค่านการศึกษาทั่วไป หากขาดการศึกษาดังนี้แล้ว จะทำให้ การศึกษาไม่สมบูรณ์ ขาดองค์ประกอบที่จะช่วยให้คุณภาพของการศึกษาของชาติสำเร็จ ตลอดความความมุ่งหมาย"

จากความสำคัญดังกล่าว วิชพลศึกษาจึงถูกจัดให้เป็นวิชาหนึ่งที่นักเรียนจะต้อง เรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2471 ได้มีหลักสูตรวิชาพลศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย กำหนดให้เรียนวิชาดังนี้

1. การสอนวิชาลูกเสือโท
2. การสอนกายบริหารหรือการคัดคนจนจบวิธี
3. สอนคัดคน สอนห้อยโหน
4. สอนการเล่นกีฬาต่าง ๆ (กระทรวงธรรมการ 2471 : 23)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2493 มีหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (กระทรวงศึกษา- ธิการ 2493 : 35-36) (ม.1-2-3 ปัจจุบัน) กำหนดให้เรียนกิจกรรมพลศึกษาดังนี้
ฝึกซ้อมกำลังกายให้สมบูรณ์แข็งแรงตามความเจริญแห่งวัย โดยการเล่น กีฬาเป็นชุด การหัดกายบริหารและออกกำลังกายอื่น ๆ เช่น ขึ้นต้นไม้ ว่ายน้ำ ซี่ม้า ซี่จักรยาน พายเรือได้ตามสมควรแก่ภูมิประเทศ กำหนดให้เรียนครั้งละ 1 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์

ในปี พ.ศ. 2503 มีหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นกำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาดังนี้

1. การเล่นที่ไซ้จิ้งหะหรือคนตรีประกอบกายบริหาร ฟ้อนรำ การรำ พื้นเมือง ฯลฯ
2. การทรงตัว การเดิน การวิ่ง การต่อตัว ฯลฯ
3. การเล่นที่ฝึกความคล่องแคล่ว ว่องไว ยึดหยุ่น ทียบกระโดด ราวคู่ วิ่งแข่ง กระโดดเชือก ฯลฯ

4. กีฬา

- ก. การเล่นที่ฝึกให้เกิดทักษะเพื่อนำไปสู่การเล่นกีฬาใหญ่
 ข. การเล่นกีฬาใหญ่ เช่น มาตรฐานบด ฟุตบอล รักบี้ วอลเลย์

แบบมีต้น ตามความเหมาะสม

5. กรีฑา ฝึกเกี่ยวกับการวิ่ง การกระโดด การพุ่ง การทุ่ม และการขว้าง

หลักสูตรฉบับนี้ใช้สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ โดยเรียนวิชาพลศึกษา สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ 2508 : 28-31)

ในหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2503 นั้น วิชาพลศึกษามีแต่เฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ไม่ได้บรรจุลงในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยหลักสูตรใหม่นี้ให้มีการเรียนการสอน วิชาพลศึกษามียเป็นวิชาบังคับ จำนวน 4 หน่วยการเรียน และวิชาเลือกในหมวดวิชาพลศึกษามียอีกไม่เกิน 12 หน่วยการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 3)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 21) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหมวดวิชาพลศึกษามียไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ และเจตคติที่ดีทางค่านิยมศึกษา พลศึกษา นันทนาการ และการกีฬา
2. เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
3. เพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่ดี มีคุณธรรมและพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เน้นในเรื่องความมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความยุติธรรม รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีระเบียบวินัย
4. เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายให้สมบูรณ์ มีความแข็งแรง ความเร็ว ความทนทาน และความคล่องแคล่วองไว
5. เพื่อให้อุทิศตนในการป้องกันรักษา และเสริมสร้างสุขภาพ กับสวัสดิภาพของตนเองและส่วนรวม
6. เพื่อนำความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

วิชาบังคับของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเฉพาะวิชาพลศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรได้กำหนดให้เรียนวิชาแบกมินตัน และวิชากระบี่กระบอง เป็นวิชาบังคับ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำหนดวิชาแฮนด์บอล และวิชาตะกร้อ เป็นวิชาบังคับ โดยให้เรียน 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ต่อภาคเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 22-23)

ปัจจุบันในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-5-6) ได้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับ พ.ศ. 2524 ซึ่งมีจุดประสงค์ของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษาอยู่ในข้อที่ 1 ว่า "เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ห้องเรียนและประเทศชาติ" (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 7)

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 วิชาพลศึกษาอยู่ในกลุ่มพลานามัย ร่วมกับวิชาสุขศึกษา ซึ่งอยู่ในวิชาบังคับสามัญที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนทุกภาคเรียน ภาคเรียนละ 0.5 หน่วยการเรียน หรือ 1 คาบต่อสัปดาห์ และนักเรียนทุกคนจะต้องสอบผ่านด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 9-12)

จุดประสงค์ของวิชาพลศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ใฝ่หัดทักษะและนิสัยในการ เล่นกีฬา และออกกำลังกายด้วยกิจกรรมพลศึกษา เพื่อความสนุกสนานและเพื่อสุขภาพ
 2. ใฝ่มีคุณธรรม เช่น ความมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม และสามารถนำคุณธรรมดังกล่าวนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี
 3. ใฝ่เห็นคุณค่าของการกีฬา และ เล่นกีฬา ความอรรถประโยชน์ของการกีฬา เช่น กีฬาเพื่อมิตรภาพ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อความสนุกสนาน
 4. ใฝ่สามารถพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ด้วยการออกกำลังกายและ เล่นกีฬาเป็นประจำ
 5. ใฝ่สามารถพิจารณาเลือกเล่นกีฬา และออกกำลังกายตามสภาพการณ์ และระดับความสามารถของตนเองด้วยความปลอดภัย
 6. ใฝ่มีความรักและนิยมในพฤติกรรมของผู้เล่นกีฬา และผู้กีฬาที่ดี
- (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 164)

นอกจากวิชาพลศึกษาจะเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 แล้ว วิชาพลศึกษายังบรรจุอยู่ในวิชาเลือกตามแผนการ เรียนพลานามัยอีกด้วย

วิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 นับเป็นวิชาที่ได้รับความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากโรงเรียนต่าง ๆ ใ้ค้นำไปปฏิบัติตามอย่างสมบูรณ์ก็ควรจะเป็นการพัฒนาการพลศึกษาของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ใ้ค้นำไปใช้ในเขตการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา และเขตการศึกษา 1 ก็ใ้ค้นำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุก ๆ แห่งเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม การจัดการ เรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรย่อมประสบปัญหาบ้างไม่มากก็น้อยคงจะเห็นได้จากกรวิจัยของ ทวีพงษ์ กลิ่นหอม (2519 : 46-62) เรื่อง ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาพลานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1 เกี่ยวกับวิชาพลศึกษา พบว่า

1. จุดประสงค์ไม่เด่นชัดไม่สะดวกต่อการวัดผล
2. เอกสารคู่มือ และประมวลการสอนยังไม่พร้อม
3. ศึกษานิเทศก์ไม่ค่อยมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร
4. วิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาบังคับยังไม่เหมาะสม
5. อุปกรณ์วิชาแบบมินคินไม่เพียงพอ ส่วนอุปกรณ์วิชาบังคับอื่น ๆ มีพอ
6. สนามและสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่มีเพียงพอ

และใ้คให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรแยกวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาออกจากกัน
2. ควรแยกความมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาและสุขศึกษาออกจากกัน เพื่อจะทำให้เห็นจุดมุ่งหมายของแต่ละวิชาเด่นชัดขึ้น
3. ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาบังคับของวิชาพลศึกษา
4. ควรกำหนดเนื้อหาวิชาบังคับของวิชาพลศึกษาไว้ระหว่าง 6-8 วิชา
5. วิชาที่ควรจัดไว้ในหมวดวิชาบังคับ คือ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล

ฟุตบอล กิจกรรมเข้าจังหวะ กรีฑา และแบบมินคิน

ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้เสนอแนะไว้นั้น จะสังเกตได้ว่าส่วนใหญ่จะได้รับการปรับปรุงแล้วในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524

อย่างไรก็ตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนแปลงจุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา และอีกหลาย ๆ อย่างไปจากหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. 2518 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ได้มีการใช้มาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ดังนั้น การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1 จึงสมควรอย่างยิ่งเพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1 ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษา เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามแนวหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1 โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และได้ผ่านการทดสอบเรียบร้อยแล้ว
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นผู้บริหารและครูพลศึกษาที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1 เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามตรงกับสภาพความเป็นจริงและเชื่อถือได้

ความจำกัดของการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการวิจัยได้ เช่น ประสิทธิภาพของผู้ตอบ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1
2. ทำให้ทราบถึงความเห็นของผู้บริหารและครูพลศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 1
3. เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 1

4. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพ หมายถึง สภาพโดยทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วย ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษามัธยม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 1

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาให้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 1

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 1

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของกระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย